

Пролог

КІНЦЕВА ЗАЛІЗНИЧНА СТАНЦІЯ «ЕЛ ЕНД ЕН»
БІРМІНГЕМ, АЛАБАМА

— 29 листопада 1938 р., 8:10 —

Був прохолодний листопадовий ранок. Яскраві сонячні промені, мов ті списи, пронизували скляну стелю просторої будівлі залізничної станції, що радше скидалася на гамірний вулик. Новоприбулі пасажирів і усі, хто тільки збирався сісти на потяг, метушилися туди-сюди білосніжною мармуровою підлогою разом із носильниками, чиї візки аж вгиналися від валіз. По всій будівлі відлунювали радісне щебетання і звуки потягів, що прибували й відходили від станції.

«Півмісяць», довгий сріблястий красень із Нового Орлеана, уже стояв на сьомій платформі, готовий прийняти бірмінгемських пасажирів, і місіс та містер Артур Дж. Горнбеки хутенько піднялися у вагон, прямуючи до Нью-Йорка на щорічні різдвяні закупи.

Місіс Горнбек із шістьма великими капелюшними коробками, що їх тримала по три в кожній руці, радісно чеберяла проходом, мимохідь штурхаючи по головах кількох поснулих пасажирів. На п'ять кроків позаду йшов містер Горнбек із газетою під пахвою.

Десь за дванадцять з лишком хвилин, коли всі капелюшні коробки були складені, а шубу дбайливо розвісили на вішаку шафи купе, місіс Горнбек нарешті вдалося зручно вмотитися, розслабитися й насолодитися мандрівкою. Вона визирнула з вікна, коли потяг саме наближався до залізничного переїзду в містечку Вісл-Стоп, штат Алабама. Коли ж під'їхав ближче, жінка зненацька помітила маленького білявого хлопчика у вицвілому комбінезоні — малий стояв біля колій, усміхаючись і привітно махаючи потягу, що торохкотів повз. Удома на місіс Горнбек

чекав хлопчина приблизно такого ж віку, тож, порівнявшись із цим, вона теж усміхнулася й помахала у відповідь. Побачивши її, хлопчик почав бігти попід вікном, щосили махаючи, — здавалося, це тривало цілу вічність. Жінка спостерігала за ним, доки і він сам, і маленький песик, який невідступно мчав поряд, поступово ставали дедалі меншими і врешті-решт зовсім зникли з очей.

Трохи згодом місіс Горнбек обернулася до чоловіка й занепокоєно мовила:

— Артуре, здається, в того малого хлопчини бракувало однієї руки.

— Та невже? — відповів той, не відриваючи від газети очей.

Зітхнувши, місіс Горнбек знову вмостилася на сидінні і, перебираючи пальцями потрійну низку перлів, додала:

— Ох, як же шкода... Йому щонайбільше сім чи вісім років, такий милий хлопчик, якби ж то лишень ти його бачив! Такий щасливий і усміхнений... Що ж, благослови, Боже, його дорогоцінне маленьке серденько! Мій кузен Чарльз якось втратив мізинця, але цілу руку? Цікаво, що з ним трапилося?

— Що ти сказала? — перепитав чоловік, кинувши погляд на дружину поверх газети.

— Мені цікаво, як той бідолашний хлопчина втратив руку. Що могло статися?

На це містер Горнбек, справжній майстер стверджувати очевидне, стисло відповів:

— Гм... щось та й мало.

***

Йї погляд затримався на хлопчині щонайбільше на кілька секунд, але відтоді щороку, як їхній потяг минав переїзд у Вісл-Стоп, місіс Горнбек завжди подавалася вперед і визирила у вікно, сподіваючись знову його побачити. І кожнісінького разу, коли мало-го там не було, завжди оберталася до чоловіка й зауважувала:

— Цікаво, Артуре, як склалася доля того милого білявого хлопчини з однією рукою?

— Гадки не маю, — зазвичай відповідав той.

Шериф Грейді Кілгор

ВІСЛ-СТОП, АЛАБАМА

— 24 січня 1991 р. —

Кремезний, мов той ведмідь, сімдесятирічний Грейді Кілгор працював шерифом у Вісл-Стоп, штат Алабама, до 1958 року, коли разом із дружиною Гледис перебрався до Теннессі. Сьогодні ж він приїхав у Вісл-Стоп із Нешвілла з онуком і тепер стояв на залізничних коліях, дивлячись на той бік вулиці, де колись розташовувалося старе кафе «Зупинка». Лози пуерарії геть-чисто заплели усі будівлі, сховавши під своїм покривом цілий квартал, тож онукові було складно зрозуміти, що під ними крилося.

Указавши на один із будинків, Грейді промовив:

— То старе поштове відділення, яким керувала Дот Вімз, а ондечки кафе поряд із салоном краси Опал Баттс, де твоєї бабусі щосуботи робили зачіску.

Грейді стояв, роззираючись навсібіч, і йому було невимовно сумно бачити, наскільки змінилося це місце відтоді, як він востаннє сюди приїздив.

Тепер в обхід старої двосмугової траси, що вела з Бірмінгема до Вісл-Стоп, використовували новеньке міжштатне шосе на шість смуг, тож левова частка місцевості перетворилася на звичайне сміттєзвалище. Старі іржаві автівки й вантажівки покинули біля колій, де вони поволі розвалювалися на частини. Усюди виднілися порожні пивні бляшанки та пляшки з-під віскі. Грейді зауважив іще один печальний штрих сучасної епохи — хай куди кинь оком, на землі валялися численні засоби для вживання наркотиків, яких раніше тут не було.

Баптистська церква, у якій він щонеділі слухав проповіді преподобного Скрогінза, тепер майже розвалювалася, вітражі порозбивали, а лави повиносили й продали. Усе, що лишилося від містечка, — кілька старих будівель і старий будинок Тредгудів, але й вони вже ледве стояли. Над усім іншим встигли

добряче попрацювати вандали. Повернувшись до онука, Грейді сумовито похитав головою:

— Коли згадую, яким було це місце, і бачу, що з ним сталося, мені геть кепсько стає. Авжеж, воно ніколи не було розкішне, проте завжди чисте. А тепер тут усе всіяно сміттям. На старому домі Тредгудів від графіті живого місця не лишилося, усі вікна повибивали... Хоч зараз цього й не скажеш, але свого часу то був найгарніший будинок у місті. Хоч убий, та досі не можу втямити, чому Вісл-Стоп отак зійшов на пси. Чув навіть, що місто продали, і тепер усе планують знести, щоби збудувати шинний завод. — Грейді знову кинув оком на протилежний бік вулиці й тяжко зітхнув: — Не знаю, чому це старе кафе просто залишили тут отак гнити... це якось неправильно. Колись сюди приходили як на гостину до давнього друга. Ним керували двійко чудових дівчат — Іджі Тредгуд і Рут Джеймісон. Тобі вони сподобалися б. У тому кафе харчувалося все місто, усі залізничники з родинами. А щороку на Різдво дівчата разом зі своєю кухаркою Сипсі готували щедре частування — ми йшли туди, їли, відкривали подарунки, співали різдвяних пісень...

Після цих слів Грейді несподівано схлипнув і, похапцем відвернувшись, дістав з кишені носовичка й висякався. Тепер він мав винуватий вигляд.

— Вибач. Ох, Господи, воно б не варто згадувати минуле... але в тому кафе у нас із Рут та Іджі не бракувало чудових моментів. Там виріс і син Рут, Бадді. Бідолаха, втратив руку, коли був не набагато старший за тебе. — Дбайливо згорнувши носовичка, Грейді запхав його назад до кишені й додав: — Може, ти й не повіриш, але кілька років тому на Різдво ми з твоєю бабусею гостювали в Опал Баттс у Бірмінгемі, і, доки вони поралися з вечерею, я тихцем вислизнув і поїхав сюди. Стояв отутечки, простісінько на цьому самому місці, аж раптом — спершу ледь чутно — до мене долинули звуки піаніно і сміх людей, і все це лилося звідти, саме з того місця, де колись було кафе. Я роззирнувся, і навколо не було ані душі, але присягаюся, що справді це чув. Як гадаєш, що то могло бути?

— Не знаю, дідусю, та, може, їдьмо вже звідси? Мені холодно, — відповів на це онук, потираючи змерзлі долоні.

Дот Вімз

ВІСЛ-СТОП, АЛАБАМА

— 1935 —

Дот Вімз була доброзичливою маленькою жіночкою, яка просто обожнювала теревенити. У юності вона сподівалася досягти успіху на літературній ниві, як її кумирка Една Фербер, та натомість у сімнадцять років закохалася в «чоловіка своєї мрії» і вийшла заміж за Вілбура Вімза.

Пізніше Дот часто жартувала, що, хоч і не стала літературним посланцем, із «посланнями» все одно справу мала. Окрім того, що вже шістнадцять років самотужки керувала поштовим відділенням у містечку Вісл-Стоп, Дот ще й писала і видавала тижневик, який висвітлював усі місцеві події під заголовком:

«Вімз віклі»

(ТИЖНЕВИК МІСТА ВІСЛ-СТОП, АЛАБАМА)

«Жодних пліток, друзі, тільки факти!»

Цього ранку вона, як завжди, розіслала чергове число тижневика, тож усі мешканці Вісл-Стоп уже заходилися його читати.

«Вімз віклі»

(ТИЖНЕВИК МІСТА ВІСЛ-СТОП, АЛАБАМА)

30 листопада 1935 р.

Крадій індичок

Привіт, бандо! Сподіваюся, ви всі добре відсвяткували День подяки. Знаю напевне, що старий Вілбурів гончак Кутер так і зробив. Авжеж, це його ви бачили на свято,

коли він мчав містом зі шойно запеченою індичкою в пащі. Тією самою, що її поцупив зі столу, варто було мені на мить відвернутися, а тоді лишив за собою слід із начинки через усю вітальню. Ото вже чоловіки з їхніми псами! Хвала небесам, моя жалісна сусідка Нінні Тредгуд запросила нас із Вілбуром на обід, бо так би й лишилися без індички! Ми не тільки поласували смачнезною індичкою Нінні, а ще й насолодилися бататовим пирогом Сипсі, який Іджі прислала з кафе. Тож, як зауважував містер Шекспір: «Все добре, що кінчається гаразд»¹. Плям-плям.

Ну а тепер до важливих новин: скидається на те, що маємо рідкісну археологічну знахідку просто тут, у Вісл-Стоп! Де саме? За словами Іджі Тредгуд, простісінько на нашому задньому подвір'ї! Гм, якщо вже точніше, то на задньому подвір'ї кафе. Іджі каже, що вони з малим Бадді пішли туди накопати червоних черв'яків для риболовлі, аж раптом вона натрапила (тримайте свої капелюхи!) на зуб динозавра, якому не менш ніж 5 мільйонів років! Тепер Іджі тримає його на прилавку, тож приходьте, коли забажаєте, й побачите на власні очі.

Чудові новини з салону краси: рада повідомити, що в Опал Баттс знову запрацювала сушарка для волосся, тож, якщо минулого тижня вам не вдалося зробити зачіску, Опал працюватиме понаднормово, щоб усім догодити. Упевнена, це особливо потішить панянок, які збираються в суботу на вечерю до «Клубу захисту лосів»... включно зі мною.

Ще трохи хороших новин: шериф Грейді повідомив, що, за винятком кількох незначних пригод за участю окремих містян, які зловживали віскі «Олд Мен», черговий рік минув без серйозних злочинів. Дякуємо, Грейді!

Завжди ваша,
...Дот Вімз...

Р. S. Не забудьте сказати дітлахам, щоб написали листи до Санта-Клауса. Нагадайте, що з Вісл-Стоп до Північного полюса шлях аж ніяк не близький, а Санти потрібно чимало часу, щоб виготовити всі іграшки.

***

Пізніше того вечора Вілбур Вімз, високий худорлявий чоловік, прийшов додому на вечерю, не стримуючи сміху.

— Ну, Дот, завдяки тобі сьогодні в кафе побувало все місто — всім кортіло побачити той клятий динозаврів зуб! — ще з порогу заявив він. Дот саме ставила миску з картопляним пюре поряд із його тарілкою.

— Знаю, я й сама ходила. Гадаєш, він справжній?

Всівшись на стілець, Вілбур сьорбнув холодного чаю.

— Знаючи Іджі, маю великі сумніви. Вона ж бо обожнює всілякі жарти. Пригадуєш ту скам'янілу двоголову жабу, яку вона минулого року тримала в банці? Трохи згодом я дізнався, що то була гумка.

— Та ні, не може бути!

— О, так. Вона сказала, що купила її в крамниці фокусів у Бірмінгемі.

— Це ж треба, — зауважила Дот, сідаючи за стіл і простягаючи чоловікові кукурудзяний хліб. — І що це дівча втне наступного разу?

— Хтозна. Та що б то не було, буде весело, навіть не сумнівайся.

Іджі Тредгуд

ВІСЛ-СТОП, АЛАБАМА

Як і всі інші мешканці міста, Дот і Вілбур Вімзи знали й обожнювали Іджі все її життя. Вона завжди була справжня шибайголова, незмінно висока для свого віку, з коротким витким білявим волоссям. Шойно навчившись ходити, Іджі обожнювала

¹ Переклад Леся Танюка. (Тут і далі прим. перекл.)